

Kitab Daniel - Nomer Satus Pitulas

Mbedhah Angger-angger Minggu sing Rauh Teka: Sawijining Analisis
Tipologis Bab Tandha kanggo Mlayu

Jeff Pippenger

2024-03-05

Sister White nedahaken bilih angger-angger dina Minggu ingkang badhé enggal dumugi punika minangka “tandha,” ingkang dipun pralambangakên déning bala tentara Roma ingkang ngubengi Yérusalèm ing taun 66, lan kanthi makaten, piyambakipun nedahaken satunggaling golongan ingkang gadhah mripat nanging boten ningali, lan gadhah kuping nanging boten mireng.

“Kalanggengan mbentang ana ing ngarsa kita. Tirai wis meh kabuka. Kita kang manggon ing kalungguhan iki kang khidmat lan kebak tanggung jawab, apa kang kita tindakake, apa kang kita pikirake, nganti kita tetep nggegem katresnan egois kita marang kaenakan, nalika jiwa-jiwa padha nemoni karusakan ana ing sakiwa-tengen kita? Apa atiné kita wis dadi temen-temen atos tanpa rasa? Apa kita ora bisa ngrasa utawa mangertèni manawa kita nduwèni pakaryan kang kudu katindakake kanggo kaslametané wong liya? Para sadulur, apa kowé kalebu golongan kang nduwé mripat nanging ora weruh, lan nduwé kuping nanging ora krungu? Apa kanthi muspra Gusti Allah wis maringi kowé kawruh bab karsané? Apa kanthi muspra Panjenengané wis ngutus pepéling sawisé pepéling marang kowé? Apa kowé pracaya marang pranyatan-pranyatan kayekten langgeng bab apa kang bakal tumeka marang bumi iki, apa kowé pracaya manawa paukumané Gusti Allah lagi nglambang ana ing sadhuwuré manungsa, lan apa kowé isih bisa lungguh kanthi ayem, kesèd, sembrana, seneng kasenangan?”

“Saiki dudu mangsané umat Allah nglèkkèhaké tresnané utawa numpuk bandhané ana ing donya. Wektuné wis ora suwé manèh, nalika, kaya para sakabat wiwitan, kita bakal kapeksa nggolèki pangungsèn ing papan-papan kang sepi lan suwung. Kaya dene pengepungan Yérusalèm déning bala tentara Rum dadi pratandha kanggo mlayuné wong-wong Kristen ing Yudéa, mangkono uga pangrebutan kakuwasan déning bangsa kita lumantar pranatan sing ngetrapaké sabat kapausan bakal dadi pepéling tumrap kita. Nalika iku bakal dadi wektuné ninggalaké kutha-kutha gedhé, minangka ancang-ancang kanggo ninggalaké kutha-kutha cilik tumuju omah-omah pangasingan ing papan-papan kang kapencil ana ing antarané pagunungan.” Testimonies, jilid 5, 464.

Angger-angger dina Minggu sing enggal teka ing Amérika Sarékat iku pratandha pangéling-éling (tandha), “supaya metu saka kutha-kutha gedhé, minangka pepak kanggo metu saka kutha-kutha cilik tumuju omah-omah pangungsèn ing panggonan-panggonan sepi ana ing antarané pagunungan.” Adventisme Laodikia akèh-akèhé ora nyumurupi yèn krisis angger-angger dina Minggu ing Amérika Sarékat ngebaki “tandha” sing kasauraké ana ing The Great Controversy. Iku dilambangaké déning “tandha” ing wiwitané telung setengah

taun. “Tandha” sing kawujud ana ing pangepungan kapisan marang Yérusalèm sing kelakon ing taun 66, lan iku nglambangaké “panji” sing diangkat nalika angger-angger dina Minggu sing enggal teka.

Karusakan nyata Yerusalem katindakake déning Titus ing taun 70 M, lan pangepungan déning Titus iku wis luwih dhisik dilambangaké ing pangepungan déning Cestius ing taun 66 M, awit Gusti Yesus tansah nglambangaké pungkasaning sawatara prakara lumantar wiwitaning prakara iku. Pangepungan wiwitan déning Cestius iku sing dadi “pratandha” kanggo mlayu kaya kang wis diparingaké déning Gusti Yesus, dudu pangepungan déning Titus. Sing siji iku pangepungan ing wiwitan, lan sijiné manèh iku pangepungan ing pungkasan.

“Ora ana siji wae wong Kristen kang tiwas sajrone karusakan Yerusalem. Kristus wus paring pepeling marang para sakabate, lan sakabèhé wong kang pracaya marang pangandikané padha waspada ngentèni pratandha kang wis kaweca. ‘Manawa kowé padha weruh Yerusalem kepung déning wadya perang,’ pangandikané Gusti Yésus, ‘sumurupana yèn karusakané wis cedhak. Ing wektu kuwi, wong-wong kang ana ing Yudéa muga padha mlayu menyang pagunungan; lan wong-wong kang ana ing satengahé kutha iku muga padha metu saka ing kono.’ Lukas 21:20, 21. Sawisé wong Rum ing sangisoré pamaréntahané Cestius ngepung kutha mau, kanthi ora dinyana-dinyana padha mungkasi pengepungan nalika sakèhé kahanan katon nguntungaké kanggo serangan langsung. Wong-wong kang kepung, merga wis ora ngarep-arep bisa nahan, wus meh nyerah, nalika panglima Rum mau munduraké wadya-wadyané tanpa sebab kang katingal babar pisan. Nanging pamedhar sih-rahmating Allah kanthi karsa pangayomané lagi nuntun lakuning prekara-prakara mau demi kabecikan umaté piyambak. Pratandha kang wis kaweca mau wus kaparingaké marang wong-wong Kristen kang ngentèni, lan saiki kabuka kalodhangan tumrap sakèhé wong kang gelem manut marang pepelingé Sang Juru Slamet. Kedadéan-kedadéan mau dipréntah déning panguwasaning Allah mangkono rupa, saéngga wong Yahudi utawa wong Rum padha ora bisa ngalang-alangi lungané wong-wong Kristen. Nalika Cestius mundur, wong-wong Yahudi metu nyebu saka Yerusalem lan ngoyak wadya-wadya kang lagi mundur mau; lan nalika loro-loroné wadya kuwi padha kebak kasibukan perang, wong-wong Kristen oleh kalodhangan kanggo ninggal kutha mau. Ing wektu iku, tlatah padesan uga wis resik saka mungsuh-mungsuh kang bisa waé nyoba nyegat wong-wong mau. Nalika wektu pengepungan iku, wong-wong Yahudi padha nglumpuk ana ing Yerusalem kanggo ngrayakaké Riyaya Tarub, mula wong-wong Kristen ing saindhenging nagara bisa padha uwal tanpa gangguan. Tanpa tundha, padha mlayu menyang papan kang aman, yaiku kutha Pella, ing tanah Perea, ing sabrangé Yordan.” *The Great Controversy*, 30.

Pangepungan Yerusalem déning Cestius ing taun 66 nindakaké tandha pepènget kang wis katulis déning Kristus kanggo para Kristen ing sajarah iku, nanging pangepungan déning Titus ing taun 70 Masehi ora maringi “tandha” kanggo mlayu. Ing pangepungan iku wis ora ana wong Kristen siji waé kang kari ana ing kutha iku, lan pangepungan pungkasan mau nuntun marang karusakané Yerusalem, lan ing karusakané Yerusalem “ora ana wong Kristen

siji waé kang tiwas,” awit para wong Kristen wis padha mlayu ing wiwitaning sajarah iku.

“Wadyabala Yahudi, kang ngoyak Cestius lan bala-tentarane, nyerang punggawane saka mburi kanthi kasarasan kang mangkono nggegirisi nganti ngancam bakal numpes wong-wong mau kabeh. Kanthi susah payah banget wong-wong Roma mau kasil mundur. Wong-wong Yahudi uwal meh tanpa kapitunan, lan kanthi barang-barang rampasané padha bali menyang Yérusalèm kalawan kamulyan kaunggulan. Nanging kasil kang katone mangkono iku mung nggawa piala tumrap wong-wong mau. Iku nuwuhaké ing sajroning dhèwèké roh pambrontakan kang wangkal marang wong-wong Roma, kang enggal nggawa sangsara kang ora kena diucapaké tumrap kutha kang wis katemtokaké kanggo paukuman mau.”

“Nggegirisi banget bilai-bilai kang tumiba marang Yerusalem nalika pengepungan mau diwiwiti maneh déning Titus. Kutha iku dikepung nalika riyaya Paskah, nalika mayuta-yuta wong Yahudi padha nglumpuk ana ing sajroning témbok-temboké.” The Great Controversy, 31.

Wiwit Riyaya Tarub Suci ing taun 66 nganti Riyaya Paskah ing taun 70 iku telung taun setengah, kang sacara profetik padha karo sèwu rong atus sawidak dina. Wiwit taun 66 nganti taun 70 Roma pagan ngidak-idak pasucèn lan bala, kaya dene Roma kepausan ngidak-idak kutha suci sajroning patang puluh loro sasi wiwit taun 538 nganti 1798.

Nanging plataran kang ana ing sajabaning Pedaleman Suci iku padha tinggalna, lan aja kok ukur; amarga iku wus kaparingaké marang para bangsa liya: lan kutha suci bakal padha diinjak-injak suwéné patang puluh loro sasi. Wahyu 11:2.

Roma kapir lan Roma kepausan padha ngidak-idak Yerusalem sajrone sèwu rong atus sewidak dina (taun), mangkono mratandhani yèn Roma modern bakal ngidak-idak Yerusalem rohani ing jaman wekasan sajrone wektu simbolis sèwu rong atus sewidak dina. Wektu simbolis iku bakal diwiwiti nalika angger-angger Minggu enggal bakal teka ing Amérika Sarékat, nalika tatu sing matèni iku wis mari.

Lan aku weruh salah siji saka sirahé kaya-kaya kataton nganti mati; lan tatu sing agawe patiné wis waras: lan saindenging jagad padha gumun ngetutaké kéwan iku. Lan padha nyembah naga kang maringi pangwasa marang kéwan iku: lan padha nyembah kéwan iku, sarta padha matur, Sapa kang padha karo kéwan iku? sapa kang bisa perang nglawan dhèwèké? Lan marang dhèwèké kaparingaké cangkem kang ngucap prekara-prekara gedhé lan pitenah-pitenah; lan pangwasa kaparingaké marang dhèwèké supaya lestari patang puluh loro sasi. Wahyu 13:3-5.

Patang puluh loro sasi simbolis panganiaya kapapaan iku minangka “jam” krisis undhang-undhang Minggu. “Jam” iku diwiwiti kanthi sawijining “tandha” (panji), lan dipungkasi kanthi “tandha-tandha.” “Tandha” saka panji nalika undhang-undhang Minggu, bakal njalari sapa waé wong Kristen sing isih ana ing Babil mlayu menyang gunung suci kang mulya, sing wis diluhuraké (diunggahaké) ngungkuli gunung-gunung cilik liyané.

Lan bakal kelakon ing dina-dina pungkasan, manawa gunung padalemane Sang Yehuwah bakal ditegakaké ana ing pucaking gunung-gunung, lan bakal kaluhuraké ngungkuli bukit-bukit; lan sakehing bangsa bakal mili marang kono. Lan akèh umat bakal padha lunga lan kandha, Ayo, lan ayo padha munggah menyang gununge Sang Yehuwah, menyang padalemane Gusti Allahe Yakub; lan Panjenengané bakal mulang kita bab dalan-dalané, lan kita bakal lumaku ana ing tapak-tapaké: awit saka Sion bakal metu angger-anggering Toret, lan pangandikané Sang Yehuwah saka Yerusalem. Yesaya 2:2, 3.

Mlayune saka kutha-kutha nalika dhawuh sing ngetrapake pangibadah dina Minggu dipunwetokaké, dipunlambangaké déning loro-loroné: mlayuné para wong Kristen ing taun 66, lan mlayuné pasamuwan ing taun 538 kang mlayu menyang ara-ara samun.

Lan wong wadon iku mlayu menyang ara-ara samun, ing kana dheweke nduwèni papan kang wus disawisaké déning Allah, supaya ana kang maringi pangan marang dheweke ana ing kana sajroning sèwu rong atus suwidak dina. Wahyu 12:6.

Karusakan Yerusalem wiwit saka kepungan kang kapisan tekan kepungan kang pungkasan lumaku telung taun setengah, nanging pesen pepeling bab karusakan kang bakal teka wis kaparingake sajrone pitung taun, yaiku telung taun setengah sadurunge kepungan kang kapisan lan telung taun setengah sawisé iku.

“Kabeh pratandha ramalan sing diparingaké déning Kristus ngenani karusakané Yérusalèm kawujud kanthi satiti. Wong-wong Yahudi ngalami kayektèning pangandikané pepéling Panjenengané: ‘Kanthi ukuran apa kowé ngukur, iku bakal diukuraké marang kowé manèh.’ Matius 7:2.

“Tetenger-tetenger lan kaelokan-kaelokan katon, ngandhut pratandha bilai lan karusakan. Ing satengahing wengi ana pepadhang kang ora lumrah sumunar ana ing sadhuwure Padaleman Suci lan misbyah. Ing mega nalika surup kagambar kreta-kreta perang lan para prajurit kang padha nglumpuk arep perang. Para imam kang lagi leladi ing wayah wengi ana ing papan suci padha kaget lan wedi marga saka swara-swata misterius; bumi gonjang-ganjing, lan keprungu swara wong akèh padha sesambat: ‘Ayo padha mangkat saka kéné.’ Gapura gedhé sisih wétan, kang abot banget nganti meh ora bisa katutup déning rong puluh wong, lan kang kakancing déning palang-palang wesi kang gedhé banget kang kaiket jero ing lanté watu padhet, kabukak ing tengah wengi, tanpa daya kang katon.—Milman, *The History of the Jews*, buku 13.

“Sajrone pitung taun ana sawijining wong terus mlaku munggah mudhun ing dalan-dalan Yerusalem, ngumumaké bilai-bilai kang bakal nekani kutha iku. Ing wayah awan lan ing wayah bengi dhèwèké ngidungaké kidung pangruwating sungkawa kang nggegirisi: ‘Ana swara saka wetan! ana swara saka kulon! ana swara saka patang angin! ana swara nglawan Yerusalem lan nglawan Padaleman Suci! ana swara nglawan para pengantèn lan para manten putri! ana swara nglawan sakabèhé rakyat!’—Ibid. Makhluk aneh iki dipenjara lan dibeseti, nanging ora ana panyuwunan utawa pangaduh kang uwal saka lambéné. Marang cacad lan panyiksa, mung iki wangsulané: ‘Bilai, bilai tumrap

Yerusalem!' 'bilai, bilai tumrap para pedunungé!' Pambengok pepélingé ora mandheg nganti dhèwèké dipatèni sajroning pengepungan kang wus tau diramalké déning dhèwèké." The Great Controversy, 29, 30.

Karusakan pungkasan Yerusalem sacara harfiah ing taun 70 dipun-rumiyini déning "tandha-tandha lan kaélok-an-kaélok-an" kang nandhani "bilai lan karusakan." "Tandha-tandha" pepènget punika kawujud sajroning telung taun setengah sadurungé pangepungan kapisan lan sajroning telung taun setengah kang nuwuhaké tumuju marang karusakan iku. "Tandha-tandha" (wujud jamak) kang nandhani karusakan kang badhé rawuh iku dudu "tandha" pepènget supaya padha mlayu, nanging sawijining pawartos bilih wekdal sih-rahmat sampun meh katutup.

Ing pangidak-idaké Yérusalèm rohani wiwit taun 538 nganti 1798, "tetenger" pepéling supaya padha mlayu iku dumadi nalika kekejian kang njalari kasunyatan dadi sepi iku kawedhar, yaiku nalika "manungsa duraka" iku "katembungaké," minangka "anak karusakan; kang nentang lan ngluhuraké awaké dhéwé ngluwihi samubarang kang sinebut Allah, utawa kang disembah; nganti dhèwèké kaya déné Allah lenggah ana ing padalemané Allah, ngatonaké awaké dhéwé manawa dhèwèké iku Allah."

Mulané, manawa kowé padha weruh prekawis nisthakaké kang njalari karusakan, kang wis kaandharaké déning Nabi Daniel, ngadeg ana ing panggonan suci, (sapa sing maca, muga padha mangerti.) Matius 24:15.

Nalika umat Kristen ing sajarah iku nyumurupi "tandha" mau, wong-wong mau banjur mlayu menyang ara-ara samun sajrone sèwu rong atus suwidakan taun.

"Dibutuhake perjuangan kang banget atos tumrap wong-wong sing kepengin tetep setya supaya bisa ngadeg jejeg nglawan pangapusan lan barang-barang nistha kang disamunakake nganggo jubah imam lan dilebokake menyang pasamuwan. Kitab Suci ora ditampa minangka patokaning pracaya. Piwulang bab kamardikaning agama diarani bidah, lan para panyengkuyunge disengiti lan dikucilake.

"Sawisé konflik sing dawa lan abot, wong sawetara sing setya mutusaké kanggo mbubaraké sakèhé pasamuwané karo gréja sing murtad menawa dheweke isih nampik mbébasaké awaké saka kasalahan lan brahala. Wong-wong mau weruh yèn pamisahan iku sawijining kabutuhan sing mutlak manawa arep manut marang pangandikané Allah. Wong-wong mau ora wani ngidinaké kasalahan-kasalahan sing matèni tumrap nyawané dhéwé, lan maringi tuladha sing bakal mbebayani iman anak-anaké lan turuné anak-anaké. Kanggo njamin katentreman lan karukunan, wong-wong mau siyap nindakaké samubarang pamrayoga sing cocog karo kasetyan marang Allah; nanging wong-wong mau ngrasa yèn malah katentreman bakal tinuku larang banget manawa kudu ngurbanaké prinsip. Menawa karukunan mung bisa dipikolehi lumantar ngompromèkaké bebener lan kabeneran, mula becika ana prabédan, malah perang pisan." The Great Controversy, 45.

Nalika nyedhaki pungkasaning sèwu rong atus sawidak taun panganiaya kapausan, ana “tandha-tandha” (jamak), lan kaya déné “tandha-tandha” ing pungkasaning sèwu rong atus sawidak dina nalika Roma kapir ngidak-idak Yerusalem sing nyata; “tandha-tandha” mau dudu tandha kanggo mlayu.

“Sang Juruwilujeng maringi pratandha-pratandha bab rawuhipun, lan langkung saking punika, Panjenenganipun netepaken wekdal nalika pratandha-pratandha ingkang kapisan punika badhe kawujud: ‘Sakbanjuré kasangsaran ing jaman iku srengéngé bakal dados peteng, lan rembulan ora bakal maringi pepadhangé, lan lintang-lintang bakal tiba saka langit, lan kakuwatan-kakuwatan ing langit bakal kaguncang: banjur pratandhané Putraning Manungsa bakal katon ana ing langit: banjur sakehé suku bangsa ing bumi bakal padha sesambat, lan padha bakal weruh Putraning Manungsa rawuh ana ing mega-mega langit kanthi kakuwatan lan kamulyan ingkang ageng. Lan Panjenenganipun bakal ngutus para malaékatipun kanthi swaraning kalasangka ingkang sora, lan para malaékat punika bakal nglumpukaken tiyang-tiyang pilihanipun saking sekawan panjuru angin, saking pucuking langit ingkang satunggal dumugi pucuking langit ingkang satunggal malih.’”

“Ing pungkasaning panganiaya paus kang gedhé, Kristus mratelakaké, srengéngé bakal dadi peteng, lan rembulan ora bakal maringi pepadhangé. Sabanjuré, lintang-lintang bakal gugur saka langit. Lan Panjenengané ngandika, ‘Sinaua pasemon saka wit anjir; Nalika pangé isih empuk, lan wiwit ngetokaké godhong, kowé padha ngerti manawa mangsa panas wis cedhak: mangkono uga kowé, manawa kowé bakal weruh kabèh prakara iki, ngertènana manawa Panjenengané wis cedhak, ya ana ing ngarep lawang-lawang.’ Matius 24:32, 33, margin.”

“Kristus wis maringi pratandha-pratandha bab rawuhipun. Panjenenganipun mratelakaken bilih kita saged mangertos nalika Panjenenganipun sampun celak, malah sampun wonten ing ngarep lawang. Panjenenganipun ngandika bab wong-wong ingkang nyumurupi pratandha-pratandha punika, ‘Generasi iki ora bakal liwati, nganti samubarang iki kabèh kalakon.’ Pratandha-pratandha punika sampun kawujud. Saiki kita mangertos kanthi temtu bilih rawuhipun Gusti sampun celak. ‘Langit lan bumi bakal sirna,’ pangandikanipun, ‘nanging pangandika-Ku ora bakal sirna.’” *The Desire of Ages*, 631, 632.

Nalika “telung taun setengah Yerusalem diidak-idak” déning Roma kapausan wis ngancik pungkasané, ana rerangkèn “tandha-tandha” kang nandhani rawuhipun Kristus lan nglebetaké sajarah Millerite. Sajarah Millerite iku bakal katitiwalakaké manèh nganti tumuju ing saben rinci tembungé ing dina-dina wekasan. “Tandha-tandha” mau, kang kapratélakaké ing “pungkasaning panganiaya kapausan kang gedhé,” wis dipratandhani déning “tandha-tandha” kang muncul nalika pungkasaning telung taun setengah pangidak-idakaning Yerusalem wiwit taun 66 nganti 70 déning Roma kafir. Mulané, adhedhasar paseksèning loro seksi, bakal ana sawijining “tandha” bab panji kang diangkat ing wektu lindhu gedhé, yaiku tandha pepéling supaya mlayu ing sajarah Roma modern, lan uga bakal ana “tandha-tandha” ing wangun jamak kang kadadéan ing pungkasaning mangsa

panganiayané Roma modern ing dina-dina wekasan.

Kita badhé nglajengaken panaliten punika wonten ing artikel salajengipun.

“Wacanen bab kaping 21 saka Injil Lukas. Ing kono Kristus maringi pepeling, ‘Padha ngati-atia marang awakmu dhewe, supaya ing sawiji wektu atimu aja kabotan déning kakehan mangan lan mabuk, sarta prekawis-prekawis panguripan iki, nganti dina iku nekani kowe tanpa kowe sumurup. Awit kaya jebakan dina iku bakal nekani sakèhé wong kang manggon ing saénggoning bumi kabèh. Mulané padha waspada, lan tansah ndedongaa, supaya kowe kaanggep pantes uwal saka sakehing prakara iki, lan bisa ngadeg ana ing ngarsané Putraning Manungsa’ (Lukas 21:34–36).”

“Tandha-tandha jaman lagi kaleksanan ing donya kita, nanging pasamuwan-pasamuwan ing umumé digambarake minangka padha turu. Apa kita ora bakal njupuk pepeling saka pengalaman para prawan bodho, sing nalika swara mau teka, ‘Lah, pangantèn lanang teka; metua kowe kanggo nemoni Panjenengané,’ nemu yèn wong-wong mau ora nduwèni lenga ing damaré? Lan nalika wong-wong mau lunga tuku lenga, pangantèn lanang mlebu menyang pésta palakrama bebarengan karo para prawan wicaksana, lan lawangé katutup. Nalika para prawan bodho tekan ing balé pésta, wong-wong mau nampa panampik sing ora disangka-sangka. Sing dadi empuning pésta ngandika, ‘Aku ora wanuh marang kowé.’ Wong-wong mau kari ngadeg ana ing njaba, ing dalan sing sepi, ana ing petenging wengi.” Manuscript Releases, volume 15, 229.